

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СТРУЧНИ ДЕО

О ПОЈМУ ИСПРАВЕ У КРИВИЧНОМ ПРАВУ

од

ДР. ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

3. Тестаменту и у опште писмену о последњој вољи (т. 4).

4. Меници и облигацији по закону пуноважној (тач. 5).

а) Да ли је меница пуноважна, има се ценити по одредбама трговачког законика. Тако у т. 5 § 80 трг. зак. захтева се за *вучену* меницу, да има и потпис издаваоца. Ако овога нема, меница је без икакве важности, не може дакле у опште служити за доказ обвезе, те неће постојати фалсификовање нити из § 147 нити из § 148 т. 5. к. з.¹⁾ Међутим у трг. зак. се не захтева, да акцентант сам напише „примам“ или „признајем“, те према томе не би било фалсификовање, кад би ко други ставио ове речи²⁾.

Но кад меница није пуноважна, она ипак може бити исправа, т. ј. место меничне обвезе може заснивати грађанску обвезу. Ако би таква меница била лажна, постајало би наравно фалсификовање из § 147, а не из § 138 т. 5. Тако кад је на меници акцентант земљоделац, он је према § 78 трг. закона само грађански обвезан, те би, ако би та меница била лажна, постајало фалсификовање из § 147 к. з.³⁾.

¹⁾ Тако К. С. (1888. Бр. 1766 и о. с. 1888 Бр. 2032, в. Н. § 148 ст. 3).

²⁾ Тако К. С. (1889. Бр. 725, в. Н. § 148, ст. 4). „Законом није, вели, за важност меничне обвезе нарочито условљено и то, да прималац мора сам написати речи „примам“ или „признајем“, те с тога у томе, што је оптужени ставио на меници реч „прима“ више истинитог потписа трагатовог, не постоји дело казнимо по т. 5. § 148 к. з., јер је по закону за такво дело потребно, да ко *лажну* исправу начини или праву *преиначи* и од такве употребу чини, а у овом случају нема ни лажне ни преиначене исправе“.

³⁾ Тако К. С. (1900. Бр. 10350 и о. с. 1901. Бр. 82, в. Н. § 148, ст. 9).

б) Да ли је облигација пуноважна, има се ценити по одредбама грађ. суд. пост. (§§ 191 и 192).

II Фалсификовање пасоша, служитељских књига и других подобних исправа (§ 150 к. а.). Ово је једна привилегована врста фалсификовања.

1. *Пасош* је легитимациона исправа, која служи за доказ идентитета или личних одношаја. У самом његовом појму садржи се, да је то једна јавна исправа, јер је од доказне важности за легитимацију само јавна исправа. Пошто се у § 150 посл. ал. вели „и подобна преступљења с другим исправама“, то се овде имају подвести и све друге легитимационе јавне исправе, као што су војничке исправе, општинска уверења о идентитету и владању, сточни пасоши.

2. *Служитељске књиге* (буквари) су исправе, у којима се оверавају рад, способност и лични одношаји каквог слуге. Пошто се у § 150 посл. ал. вели „и подобна преступљења с другим исправама“, то се овде имају подвести и све друге јавне или приватне исправе, у којима се оверавају рад, способност и лични одношаји слугу и у опште радника. Ту би снадали н. пр. сведоџбе, које издају служавкама при изласку из службе, али не н. пр. писмено, у коме отац изјављује, да овлашћује свог сина, да ступи у какву службу, пошто се ту не оверавају рад, способност и лични одношаји.

3. Радња се састоји и овде у прављењу лажног или преиначењу правог пасоша итд. и у употреби истог. Кривично дело фалсификовања не постоји дакле ни овде, ако није било употребе. Но преиначавање служитељских књига и подобних исправа оглашено је у § 342 т. 4 само за себе као самостално истушно кривично дело (§ 332 т. 4: „Да се казни... бећар, који у својој исправи што замрља, избрише или поквари“).

4. Што се виности тиче, довољан је умишљај. За исти није потребна и свест, да се објекат квалификује као пасош и у опште као јавна легитимациона исправа, као служитељска књига и у опште као исправа, у којој се оверавају рад,

способност и лични одношаји слугу и у опште радника.

III Фалсификовање лекарских сведочанстава (§ 151 к. з.). И ово је једна привилегована врста фалсификовања.

1. Као радња се помиње само *прављење* лажне исправе, т. ј. случај, кад ко под лажним именом лекара начини сведочанство о стању здравља. Но несумњиво се има овде подвести и случај *преиначавања* праве лекарске сведоџбе, јер, као што је речено, прављење лажне исправе у ширем смислу обухвата и преиначавање праве исправе, пошто се и онда у ствари чини лажна исправа, а сем тога било би апсурдно, да се преиначавање праве лекарске сведоџбе подведе под § 147 к. з.

2. Без значаја је, да ли је, извршилац себе самог означио као лекара, или је потписао ког правог лекара без овлашћења.

3. Захтева се, да је на сведочанству потписан *лекар или видар*, но несумњиво је, да се овд ови изрази имају разумети у ширем смислу, тако да се под тиме имају разумети и сва друга лица, која по јавном одобрењу ма коју струку лечења упражњавају, јер би било апсурдно, да се фалсификовање сведоџба ових лица подведе под § 147 к. з.

4. Без значаја је, да ли је, садржина сведоџбе тачна или не¹⁾. Тако постојала би ова врста фалсификовања и онда, кад би А фалсификовао лекарску сведоџбу, у којој се вели, да је он здрав, и он је заиста здрав.

5. Без значаја је, да ли извршилац фалсификује уверење о стању свог здравља или неког другог лица.

6. Као лекарска сведоџба о стању здравља има се сматрати не само сведоџба о садашњем стању здравља, већ и сведоџба о ранијим болестима и њиховим заосталим траговима као и о изгледима, да се подлегне или не подлегне извесној болести²⁾. С обзиром на ово има

¹⁾ Тако *Frank* § 277 I, v. *Liszt* § 163 VII. Прот. *Merkel* Н. Н. 3 812, *Cenik* 525 (садржина треба да је неистинита, иначе нема кривичног дела).

²⁾ Тако *Binding* 2 273, *Olshausen* § 277, 1, *Frank* § 277 II.

се сматрати као оваква сведожба и сведожба о издржаном целовању. Такође спада овде и вештачка оцена непосредно запажених чињеница, које се на здравље односе, н. пр. вештачко мишљење о томе колико ће вероватно трајати лечење.

7. И овде се захтева употреба лажне исправе за постојање свршеног фалсификовања, и то употреба код какве власти.

8. Што се *виности* тиче, потребни су:
а) Умишљај. За исти није потребна и свест, да се исправа квалификује као лекарско сведочанство. Довољна свест код извршиоца, да писмено у питању служи за доказ о стању његовог здравља.

б) *Намера преваре власти*, т. ј. намера, да се употребом лекарске сведојбе власт наведе у заблуду о издаваоцу сведојбе, те да нешто учини или не учини.

1^о Није дакле потребна намера, да се власт наведе у заблуду о стању здравља ког лица, јер, као што је речено, без значаја је и за постојање овог кривичног дела, да ли је садржина лекарске сведојбе истинита или не.

2^о Не би било кривца, ако би извршилац имао намеру при употреби сведојбе да наведе власт у заблуду, не о издаваоцу исте, већ о нечем другом, н. пр. о њеној стародревности или о њеној великој вредности као једној реткости, јер је ово све без значаја за појам фалсификовања исправе¹⁾.

3^о Намера преваре власти има само да подржава већ постојећа заблуда о издаваоцу.

IV **Фалсификовање царинских рачуна** (чл. 169 цар. зак.). И ово је једна *привилегирана* врста фалсификовања. У чл. 169 се на име вели: „Ако би се констатовало, да је декларант поднео лажан или принамен рачун, за који је јамчио својим потписом на рачуну, да је исправан, на се докаже, да је фалсификован, тада ће га царинска власт оптужити надлежном првостепеном суду за кривицу из § 147 к. з.“

V **Казна.**

1. За *тешко фалсификовање* прописана је робија до десет година (§ 148 к. з.).

2. За *фалсификовање пасоша* итд. прописан је затвор до два месеца (§ 150 к. з.).

3. За *фалсификовање лекарских сведојба* прописан је затвор од једног месеца до једне године (§ 151 к. з.).

4. За фалсификовање царинских рачуна прописан је затвор од три месеца до године дана поред накнаде царинских дажбина (чл. 169 цар. зак.).

О ГРАЂАНСТВУ — С ПОГЛЕДОМ НА ПОЗИТИВНЕ ПРОПИСЕ СРПСКИХ ЗАКОНА

(наставак)

Прописи, који важе у једној земљи, о опредељавању поданства допуњују се међународним уговорима. Ми имамо једино са Аустро-Угарском уговорно стање

по питањима прирођења грађана из једне у другу државу; о томе се говори у протоколу парафовања трговинског уговора између Србије и Аустро-Угарске; с погледом на много што шта, не би ли боље било, да и тога уговорног односа нема.

Према берлинском уговору од 26. јуна 1878. године Аустрија је имала да окупира и администрира Босном и Херцеговином. Босанци и Херцеговци остали су поданици турски, јер су те српске покрајине биле под сувереношћу Турске. У смислу берлинског уговора расправљено је, да се признаје српско грађанство оним лицима из Босне и Херцеговине, која су пре Берлинског уговора у Србији настањена; аустро-угарска влада је пристала и формално, да ће те сматрати за српске држављане; када буду путовали у Босни и Херцеговини са српским путним исправама. — 22. септембра 1908. године Аустрија је анектирала Босну и Херцеговину, и Босанци и Херцеговци су престали бити турски поданици, те се и њихов однос у погледу прирођења мења.

По поменутом уговорном пропису између Србије и Аустро-Угарске (поновљеном из ранијег трговинског уговора), аустријски или угарски држављани у Србији и српски држављани у Аустрији или Угарској неће моћи стицати држављанство, док им не буде допуштено, да напусте грађанство своје сопствене земље, т. ј. пре него што добију отпуст из свога поданства. *Caetera desiderantur.*

Природа саме ствари ствара процедуру, да онај, који хоће из аустријског или из угарског поданства да пређе у српско, треба да претходно издејствује од српских власти уверење, да ће бити примљен у српско поданство, када отпуст из досадањег поданства поднесе, па да по томе на основу тога уверења издејствује отпуст из аустријског односно угарског грађанства и поднесе га нашим властима ради дефинитивног пријема у српско поданство, — и обрнуто. Овим се начином отпуст даје тек онда, кад се осигура пријем у грађанство друге земље, како би се избегло, да неко не буде поданик више држава или ни једне државе.

Уверење, да ће неко бити примљен у држављанство, када поднесе отпуст из свог поданства, издаје се дакле на основу уредбе од 2. маја 1844. године као и на основу уговорног односа са Аустро-Угарском, и то поданицима аустријским и угарским за свако прирођење у опште, а поданицима осталих држава за свако редовно прирођење после седмогодишњег бављења у Србији под заштитом стране државе, и, изузетно, за изузетно прирађање.

Интересантни су извесни случајеви поступања са поданицима угарским. Емиграција одговара слободи, — а њоме се двојакез негде произрокују. Држава једна може имигриране сматрати као своје поданике без обзира на то, да ли су дотична лица, по законима земље одакле долазе, изгубила своје држављанство или не; тада се може јавити дупло поданство. Даље, држава из које је емигра-

ција извршена може својим законима наређивати, да отсутно лице, које за извесно континуелно време не одржава поданичке везе са својом домовином, престаје бити њеним подаником; тада се може догодити, да неко не буде ничији поданик. По члану L § 31. угарског закона од 1879. године, угарски држављанин, који је десет година провео ван Угарске не одржавајући поданичке везе са Угарском, губи самим тим истеклим роком угарско грађанство. Српске власти сматрају, да су угарски поданици, који живе десет година у Србији не одржавајући поданичке везе са Угарском, остали поданици те државе и поред члана L § 31. угарског закона од 1879. године кад год нису добили отпуст из поданства угарског и на основу њега примљени у српско грађанство према уговору трговинском; угарске власти налазе да је то неправилно и наводе: по уговору између Србије и Аустро-Угарске заиста би требао отпуст из поданства, али тај отпуст није потребан, ако је неко већ десет година одсутан био из Угарске и тим престао бити угарски држављанин, јер Србија таквог може примити без отпуста, пошто је он угарско држављанство изгубио и пошто, као о таквом, неће о њему Угарска да води никакву рачуна, — закључујући, да се уговор односи само на она лица, која угарски закон још као угарске држављане сматра. Поводом овогвог разлагања угарских власти — које је прихваћено — када би неко показивао, да је десет година стално живео ван Угарске не одржавајући са њоме никаквих веза поданичких, па тражио да буде примљен у српско поданство без отпуста уредног из поданства угарског, — наше би власти доносиле евентуално одлуку: да је дотично лице на основу члана L § 31. угарског закона од 1879. године изгубило угарско грађанство, и да се према томе може примити без обзира на уговор у српско поданство на основу § 44. грађанског закона.

Налазимо, да овде треба учинити следећа објашњења: По угарским законима може неко и изгубити угарско поданство сталном одсутношћу из своје домовине, али не може то бити безусловно, већ ако за то време прибави на страни туђе поданство. Угарски грађанин може да хода по свету десет година без домицила сталног и онда, изгубивши угарско поданство остао би без поданства, а његов правни положај би био неопређен. Претпоставимо, да је тај стално живео у Србији; зар би се он могао, и супротно вољи наше државне власти узети за српског држављанина само за то, што га Угарска више не сматра за свога грађанина; не, — јер се поданство не изнуђава од државе. Што се тиче напред изложене примене члана L § 31. угарског закона од 1879. године од стране српских власти, примећујемо, да је поступак неправилан, јер српске власти нису власне, да примењују законске прописе других држава, према чему оне не могу да одлучују, да је неко лице по законима угарским изгубило своје угарско поданство; кад неко престаје, да је био угар-

1) Уп. Frank § 267 VI 3.

ски поданик, и да је то поданство изгубио, треба га упутити, да принесе одлуку о томе издану од стране угарских власти, на основу које ће наше власти евентуално решити, да се он прима за српског грађанина не према члану L § 31. поменутог закона већ према законским прописима, који у Србији важ, а без обзира и на уговор између Србије и Аустро-Угарске, пошто примени тога уговора нема места за овај случај, где није у питању угарски или аустријски поданик. Додајмо најзад, да према томе члану L § 31. угарског закона од 1879. године није противан уговору између Србије и Аустро-Угарске.

Питање о надлежности власти за решавање по предметима о грађанству појединих лица јесте у довољној мери компликовано. Код нас те предмете расправљају разне власти према облику у коме се јављају, — а најчешће полицијске власти из престога разлога, што ове највише долазе у додир са појединцима.

После потребног извиђаја и прикупљања података о личности заинтересованог решење о томе, да ли је неко лице по рођењу српски поданик, да ли је браком српско поданство прибавило, да ли је редовним или изузетним путем природито се, или, да ли је путем анексије српским подаником постало, — доноси надлежна судска власт или судско-административна власт, пред којом се налази на расправи дотични спорни предмет о поданству. — Да се не би држављанства појединим лицима безразложно спорила и да се не би често узалудно спорови водили, Министар војни, поводом питања о спорном поданству извесних војних обавезника, и Министар унутрашњих дела, поводом тога што је по Устројству Централне Државне Управе он надлежан за решавање о редовном примању у српско поданство (члан 27. тачка 3.), одлучили су били: да команде спорна питања о поданству појединих лица спроводе полицијској власти, која ће податке прикупити, на предмет упутити на надлежно решење Министру унутрашњих дела. Одлука Министра добија следства, али се не може сматрати, да је том одлуком дефинитивно расправљено питање о грађанству дотичног лица, јер оно може административним спором, као и судским путем, несумњиво утврдити право своје грађанство супротно одлуци и посматрању Министра унутрашњих Дела; мишљење супротно овоме, које је у пракси одомаћено (Државни Савет то не сматра за административни спор, и неће да решава), нема ослоњаца ни у коме законском пропису, док напред изложено мишљење одговара прописима општега права. — Кад се питање о поданству јавља као подређено, онда она власт, која је надлежна за главну ствар расправља и питање о држављанству.

Једино код натурализације — природљења — може држава, у којој се хоће природљењем добити грађанство, по својој вољи одлучивати: хоће ли или неће неког странца примити и признати за свога држављанина. Власт пак која о томе одлучује код нас разна је с погле-

дом на то: да ли се природљење врши нормално или на изузетан начин — да ли је природљење редовно (после седмогодишњег бављења у Србији без обзира на одржавање веза са страном државом и без обзира да ли је потребан отпуст из страног поданства или не) или изузетно. — О редовном природљењу надлежан је да одлучује Министар унутрашњих дела према напред поменути прописима, а о изузетном природљењу Државни Савет с тим, да његова одлука важи кад је одобри Краљ. О надлежности Државног Савета говори се такође и у члану 144. Устава и члану 5. закона о устројству Државног Савета. — Било је мишљења, да Министар унутрашњих дела не може сам решавати о примању у српско грађанство оних странаца, који истина седам година живе у Србији, али за то време нису уживали нашу заштиту већ стално и осведочено одржавали везу са страном државом, — да су то случајеви изузетног ступања у српско грађанство. Такво мишљење, као и оно, које је подржавано у Државном Савету, да аустријски или угарски поданик, кад донесе отпуст из свога поданства, може у српско поданство бити примљен само решењем Државног Савета и потврдом Краљевом (као да је то изузетно ступање у српско сажитељство саобразно уговорном односу између Србије и Аустро-Угарске), — погрешно је, а да је погрешно, тврде раније поменути прописи, који јасно опредељују, шта је изузетно а шта редовно природљење; примање у српско грађанство на основу уредбе од 2. маја 1844. године у вези са § 44. грађанског закона, исто као и примање у поданство по уредби од 20. јануара 1860. године, јесте редовно природљење, а то се помиње и у уредби од 14. августа 1851. године (по којој је Министар унутрашњих дела надлежан за решавање о примању у српско грађанство према уредби од 2. маја 1844. године); уговорни однос између Србије и Аустро-Угарске не мења наређења наших закона и правила о природи редовног и изузетног природљења и о надлежности власти за решавање по тим предметима, већ их само допуњује у толико: да ни они, који би се могли природити без отпуста из свога поданства, не могу природљени бити док отпуст из свога поданства не добију.

Да би неко добио од стране државе отпуст из грађанства ради ступања у грађанство српско, нужно му је уверење, да ће у српско житељство бити примљен, када отпуст поднесе. Раније таква уверења издавао је по својој нахођењу Министар унутрашњих дела. Како пак давањем таквог уверења наступа обавеза за српску државу, да дотично лице прими у српско поданство када отпуст принесе, то је Државни Савет чинио примедбу Министру унутрашњих дела, да такав његов поступак није саобразан закону, јер онда право одлучивања Државног Савета о природљењу постаје илузорно. Услед тога је наступио споразум: да Министар унутрашњих дела у будуће неће издавати та уверења пре него што се Државни Савет не изјасни, да противу из-

давања уверења, посебице, нема шта да примети. Али ни Државни Савет ни Министар унутрашњих дела нису ни тада ни доцније у пракси уочавали разлику: када је потребно за издавање уверења саизвољење Државног Савета, а када не? Управо се није водила разлика, да ли се уверење издаје у циљу редовног или у циљу изузетног природљења. — Пошто Министар унутрашњих дела сам одлучује о сваком редовном природљењу, то му у тим случајевима није ни потребно саизвољење Државног Савета за издавање уверења, кад је Министар вољан да га изда ради издејствовања отпуста из туђег грађанства. Само за она природљења, која су изузетна, а која се не могу (услед уговора) или неће извршити без отпуста, треба претходно пристајак Државног Савета, да се поменуто уверење изда.

Процедура за задобијање српског грађанства природљењем изузетним, које наступа после издатог уверења да ће неко у српско држављанство бити примљен када отпуст поднесе, и после принесеног отпуста, трпи критику. Тек после, пошто се отпуст из страног поданства издејствује, Државни Савет формално одлучује о пријему у српско поданство, и ту одлуку Краљ одобрава не знајући раније о издатом уверењу. Онако исто, као што је илузорно право Државног Савета, да одлучује о изузетном природљењу, када би Министар сам издавао уверење, на основу кога се отпуст добија, тако исто је илузорно право Владаочево о одлучивању по предметима изузетних прираћања, јер после добивеног отпуста на основу уверења наше власти мора следовати одлука о пријему у српско грађанство (иначе би погрешком наше власти учинили, да неко буде дефинитивно избрисан из свога поданства, и да остане, да није грађанин ни једне државе).

(СВРШИЉЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ИЗ ЦРНЕ КЊИГЕ ЈЕДНОГ ПОЛИЦИЈСКОГ ЧИНОВНИКА

СКИЦЕ ИЗ ЖИВОТА

— Josef Erler —

БАВОЛЕТА.

„Ciao, maschera, ciao, ciao!“ звони нам у ушима едесна, слева, спреда и позади. Као у каквој кошници зуји и бруји, а уз то чује се звука прапораца, јека труба, пуцањ бичева. Тиска се и гура, забавља и смеје, да човек не разуме своје рођене речи, не може ништа паметно да мисли. А шта има опет да се паметно мисли на једном талијанском фегиону? Ту влада само лудост и разуздано карневалско расположење. Даме се сијају по ложама у сјајним балским тоалетима, бела плећа засењују очи, ватрени погледи надблиставају сјај најбогатијег дијамантског накита и ти погледи, под заштитом великих леза, говоре и интригирају више и јасније него заводнички нарумењене уснице. Господа долазе и од-

лазе час у непрекорном балском оделу, час у најелегантнијим свиленим доминима. Данас влада у позоришту наopak свет. По дожама се инсценирају веселе и пикантне комедије, док на бини свира велика музичка капела, а у партеру, који је претворен у салу за играње, окрећу се по такту заносних арија стотине шарено маскираних парова. *Ci si diverte il mondo!* Радости живота уживају се пуним махом. Цео свет се забавља, само један једини међу хиљадама веселих не сме да се предаје весељу, мора да очува своју потпуну озбиљност и своју мирноћу, а тај једини је, — полициски чиновник, коме је поверена инспекција на балу. То је тешка, пуна одговорности служба, коју он има да врши од девет часова увече до самог сванућа. Једино је он одговоран за одржање поретка и безбедности, а притом му стоји на расположењу само један мали број помоћних органа, који се губи у далеким просторијама и међу многобројном публиком. Он треба да је свуда присутан, његово око треба да је на све управљено, да мотри на лица, која као сенке промичу поред њега и која, осећајући се под маском двоструко сигурна, изгледају као да су диспонирана за најдуже испале. Врела, јуљачка крв ври у њиховим жилама и она је данас више него-икада загрејана услед општег весеља и пића.

Дивна карневалска забава! уздануо сам и сео на једну столицу, која се налазила у мојој малој инспекционој соби. Откако је отпочела велика забава безумног четвртка тек је било прошло два часа и ми смо већ имали пуне руке посла. Преко десет маска враћено је прилазу због непристојних костима, толико исто отпраћено је из позоришта због неприличног понашања. Два кесароша, који су били обучени као матрози, били су ухапшени, јер су ухваћени на делу прикрађи накита и других предмета од вредности од својих играчица и других балских гостију. Разни сукоби међу публиком били су срећно утишани. Наредио сам да ми се донесе једна шоља јаке црне каве, јер сам имао искуства, да је то најбоље средство, те да се глава и дух одрже свежи у оваквим приликама. Док сам бележио догађаје од тога вечера, отворише се врата и у собу шмуруну један црни домино.

„Ко је то?“ упитам, окренувши се. Домино подиже подумаску.

„На служби, господине комесаре, Тревини“.

Тревини је био један од наших најваљанијих детектива, за његов долазак морао је бити неки гарочити повод.

„Шта има ново, Тревини? Па Ви сте данас на служби у *Sobborgo vecchio!*“

„Јесте, господине комесаре, и баш та служба довела ме је овде. Бараба је овде са...“

Он именована четворицу дрских младића, на које смо ми нарочито мотрили и који су и поред своје младости већ неколико пута били на робији. Најопаснији, пак, од свију био је Бетино Маруцо, кога је Тревини означио његовим

надимком Бараба. То је била једна од оних индивидуа, која је како изгледа од природе била предестинирана за злочинца.

„Бараба?“ запитам изненађен.

„Јесте, господине комесаре, а да он није дошао овде ради забаве, зато јемчи околност, што је он својим друговима дао састанак у озлоглашеној крчми „*Due Spade*“ и тамо је са њима у највећој тајности начинио план за ову посету“.

„И Ви сте их тамо прислушкивали, Тревини?“

„Прислушкивао нисам, али сам их посматрао из кујне мајке Чикале, крчмарице код „*Due Spade*“. Она ми је показала и то, да ти младићи намеравају, да посете Феглион. Чим сам то чуо, почео сам да мотрим на њих, пратио сам их до куће бр. 21 у улици Стрета, где су ишчезли, па одмах затим опет изашли обучени као пиероти у пратњи неке женске маске у костиму једне ђаволете. Сад ми нису могли више умаћи. У најближој радњи са маскама позајмио сам овај костим, похитао амо и овде сам затекао тиге управо у вестибилу“.

„И Ви сте их опет познали између стотине пиерота, који се данас налазе овде?“

„Ништа лакше од тога, јер они сви носе на левом рамену једну малу црну кокарду по свој прилици као знак распознавања за њих саме“.

„То је добро. А ко би могао бити ђаволета?“

„По моме мишљењу, а судећи по стасу и целом кретању то је Анита Мандрини, мала Саргорела, која станује у кући бр. 21 у улици Стрета и која је, као што изгледа, најновија љубав Барабина“.

„Анита Мандрини, која је са маркизом Р...?“

„Та. Пошто се маркиз пре два месеца сјајно оженио са грофицом С., њему је мала постала незгодна“.

„И она је сада требала да се придружи Бараби? Чудновато“.

„Укус у жена не може да се ухвати рачун, господине комесаре, нарочито код жена ове сорте. У сваком случају морамо на малу оштро мотрити. Кад је Бараба њу повео, онда он то није учинио без некога циља“.

„То је потпуно и моје мишљење. Ви сте, Тревини, добро учинили, што сте мотрили на то друштво и што сте дошли овде да ми рапортирате. Желим, да за остатак ноћи останете овде“.

„На служби, господине комесаре! Само ја бих имао једну молбу. Допустите ми, да набавим једно пиеротско одело, као што имају Бараба и његово друштво. Онда ми неће бити тешко, да им се придружим, те да могу мотрити на сваки њихов корак“.

„Пристајем, Тревини, идеја је добра. Само будите обазриви“.

„Не брините, господине комесаре, ти младићи дрски су и ја знам, шта рескирам. Ако би имао Вама што да јавим, ја ћу употребити овај црни домино. Он има на врху капуљаче једну жуту траку.“

„Дакле парода је, „*црножута*““.

„На служби!“ Поздравивши ме по војнички њега нестале.

Тревини је био очевидно узбуђенији, него што ми се хтео показати. Или је знао, или је слутио нешто више од онога, што ми је саопштио. Морала је у ваздуху бити макаква злочиначка намера, коју му је његов инстинкт откривао. Добар детектив, а Тревини је био такав, то најуши као што ловачки кер најуши трагове дивљачи, па ма она била скривена и у најгушћем честару. И мене самог узнемирило је његово саопштење. Од људи као што је Бараба и његово друштво могло се очекивати што је најгоре.

Ја испразних своју шољу каве и поћох на бину, одакле сам могао полускривен најбоље посматрати целу кућу. Нехотице моје очи тражиле су пиероте са црном кокардом. Али како је тешко било запазити поједине маске у густој тишини! Слика се непрестано мењала као шарене фигуре у калејдоскопу. Већ сам хтео потражити какво друго згодније место за посматрање, кад један црни домино промаче поред мене. „*Црножута*“, ложа у партеру бр. 11“ дошану ми он. Тревини је дакле већ био на послу. Ја управих свој поглед на означену ложу. То је била ложа маркиза Р. У њој је седела млада жена са својом матером, грофицом С., потпуно балски накићена. Као жива вагра блистали су њени бриљанти, којима је била начичкана. Тога вечера она је имала на себи породични накит, који је, како се у вароши причало, представљао вредност од преко 200.000 франака. Тај је накит, чим се видео у позоришту, пробудио општу сензацију. У ложи се баш налазила у посети нека женска маска — у костиму једне ђаволете. Анита Мандрини? сини ми кроз главу. Шта ће то да значи? Али у истом тренутку ја скренух пажњу на неколико пиерота, који су се тукли под самом ложом. Један од њих као да би избегао нападе свога друштва услужа се на наслон ложе бр. 11 тако, да се даме престрашене повукоше. Али пиерот баца само један поглед у ложу па опет скочи доле и удали се, лармајући са својим друговима. На његовом левом рамену приметно сам јасно једну црну кокарду. Напослетку један зрак осветлио је ситуацију! Тревини је био на правом трагу. Циљало се на ложу бр. 11. Брзо поћох у ходник ложе и наредих двојицу цивилних стражара, да се прикрију у близини ложе бр. 11, да на све тачно мотре и да буду спремни за моје заповести. Тек што сам издао ова наређења, кад се отворише врата од ложе бр. 11 и из ње изађе ђаволета у пратњи маркиза Р.

„Анита, шта ти је пало на памет?“ рече маркиз.

„Не питај ме. Морам с тобом говорити по сваку цену“, одговори узбуђено ђаволета.

„То је немогућно, помисли...“

„Ништа. Слушај ме или ја се поново враћам у ложу маркизи и...“

(СВРШИЋЕ СЕ)

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Ова девојка, коју сам додвине посетио, била је дуго времена логорска настрада ма да јој се здравље променило, а сматрали су је за богату. Али, било да Мадлена, као што сам се уверио, не беше користољубива, било што је таква судбина човека да се врати на оно што је био, и она умре 1812. год. у болници у Ардресу у пукој сиротињи, али верна својим пуковима. Да је живела још две године доживела би несрећу да се после погибије на Ватерлоу, назове удовицом Велике Армије, као једна друга девојка, врло позната у Паризу.

Успомена на Мадлену живи још по свима крајевима Француске, а ја бих рекао чак и Европе, међу остацима наше старе војске, Она је била савременица тога прошлога доба, али, да познам да више не постоји, веровао бих да њу је срести као савременицу садашњег времена. Па ипак, да приметим, и ако је Мадлена имала мало мушкисје прте није имала од тога ничега у лицу: њена коса није била као обично жутило којим се боји повесмо; златни одблесак њених витица био је потпуно у складу са плаветнилом њених очију; њен нос није био нимало непријатан због орловске кривине. Имала је нечега Месалинског¹⁾ на устима, али ипак дражесног и слободног. Мадлена није радила ништа друго до свој занат; није писала, није познавала полицију сем позорника и ноћних стражара, које је честила да би била на миру.

Задовољство, које осећам после више од двадесет година кад цртам лик Мадленин, учинило је за часак да заборавим Дифаји-а. — Тешко је какву мисао избити из мозга замућенога винском паром: Дифаји беше намислио да дан заврши код девојака. Тек што смо прошли неколико корака кад он узвикну: „нашли смо, хајд овамо!“ и пуштајући моју руку он се попе уз једне басамаче и закуца на неким малим вратима, која се после неколико минута отворише и на њима се указа глава неке старе жене.

— Кога тражите?

— Кога тражимо! одговори Дифаји. Зар не познајете више пријатеље?

— А, то сте ви чича-Дифаји; нема више места.

— Нема места за пријатеље!! ти се мајко, исмеваш; то је изговор само.

— Не, вре ми поштене жене; ти знаш, матори лунежу, да ја не бих тражила бољег муштерију, али ја имам Терезу, старију, коју је заузео капетан... Паулину млађу, која је са генералом Шамберлаком; навратите се, децо моја, после четврт часа. Ви ћете бити паметни, је ли?

— Ама коме ви то говорите? Зар вам ми изгледамо као кавгаџије?

— Не велим то, децо моја, него ви видите, кућа је мирна, никад нисте чули ларму, људи сви који овде долазе баш су како треба, а имам муштерије, хвала

Богу! да имам педесет девојака не би била у неприлици.

— Тако је, добра мајко, рече Дифаји; тако је, мајко Томас, продужи он покривајући око златником; ти и не бринеш о томе што ћемо ми дреждати четврт часа; зар баш нема никакво хоше?

— Увек шалџија, чича Дифаји; њему се не може одбити; уђите! брзо, брзо! Уђите да вас ко не види, сакривите се тамо, децо моја, ћутите.

Госпођа Томас беше нас метнула у некој ниској соби иза једног старог законца који би морали оборити ако би хтели изаћи. Нисмо морали губити стрпљење: Паулина нас нађе прва; пошто је испратила генерала она шапну на ухо мајци неколико речи и седе код нас уз флашу рајнског вина. Паулина не беше још напустила петнаесту годину, а већ је имала оловну боју, дрзак поглед, гнусан језик, рапав глас и непријатан мирис развратних блудница. Ова рано пропала руина беше мени намењена; она мени понуди своје дражи. Тереза је се боље слагала са њелавим теменом мога друга, коме је било дуго да чека док она буде слободна; најзад нагао тресак хусарских чизама са мамузама наговести да је кавалер пошао од своје драге. Дифаји врло узбуђен диже се журно са свога седишта, али сандев се о своју сабљу, паде вукући собом и закон, сто, флаше и чаше. „Извините, господин-капетане, рече покушавајући да устане, крив је закон.“

— О, ништа, ништа, рече официр, који мало збуњен притрча да га дигне, док Паулина, Тереза и њена мајка беху поседале од силнога смеха. Кад се Дифаји диже капетан оде и како се Дифаји у паду није повредио, ништа нам није више сметало да отпочнемо веселити се. Већина мојих читалаца зна шта је даље било; довољно је да кажем да сам у један сат после поноћи био у најдубљем сну кад ме разбуди нека страшна галама. И не помишајући на оно што може бити обучем се брзо, а вика мајке-Томас казиваше ми да нам се приближје нека опасност. Био сам без оружја те отрчим одмах у собу Дифаји-а да иштем од њега његову сабљу јер сам мислио да њу је ја боље употребити него он. У томе на наш стан навалише пет или шест лађара, који су са сабљама у руци хтели да нас смене. Ова господа ни више ни мање обећаваху да нас натерају да скачемо кроз прозор. И како су они између осталог претили да све у кући претворе у ватру и у крв, госпођа Томас својим пискавим гласом викаше толико да узбуни цео крај. Ма да сам ја био човек који се не плаши лако, ипак признајем да се нисам могао одбранити од извесно бојазни: ма шта се десило за мене је могло имати врло рђавих последица.

Зато баш решио сам се био да будем паметан. Паулина хтеде на зор да се затворим с њом. „Заригли, говораше ми она; заригли, ја те молим;“ али собица на тавагу, у којој смо били, није била таква да се не може освојити; ту сам могао бити опкољен и зато сам претпостављао да одбијем напад; боље, него да пусти да ме ухвати као миша у ми-

шловци. У пркос наваљивању Паулине да останем, покушам да изађем. Убрзо сам се ухватио са двојицом нападача; навалим на њих дуж једног тесног ходника; наваљивао сам таквом силином и, пре но што би се они прибрали, сатерани у хошету, покварим брзо последњу пречагу на стубама, помоћу којих су се попели, те се стрмоглавише доле изломљени и изубијани. Сем тога Паулина, њена сестра и Дифаји, да би победа била потпуна, бацаше на њих све што им дође под руку: столице, ноћне лонце, један сточић, једно мотовило и ваздан других ствари. Приликом сваког ударца моји противници опружени по поду драли су се од бола и гњева. За час степенице беху све претрпане. Ова ларма у ноћи направи узбуну на улици: ноћна стража и полицијски агенти дотрчаше у кућу госпође Томас. Било је ту под оружјем, ја мислим, више од педесет људи; направи се страшна галама. Госпођа Томас покушаваше да докаже да је њена кућа била потпуно мирна, али је нико не слушаше. У том до нас допреше речи: „водите ову жену!... полази, неваљалице!... дајте носила..... и уапсите ме, свеједно... хватај све, хватај све и разоружајте их.... научивају вас, дроње једне, како се ларма...“ Ове последње речи изговорене провансалским нагласком и измешане са неким јужњачким уметцима, који су тако исто као лук и паприка плод земље, биле су нам довољне да увидимо, да је командант Бевинак на челу нападача.

Дифаји, разуме, се и не помишљаше да му излази на очи, а што се тиче мене зна се, да сам имао особитих разлога да бегам што даље од њега. „На степенице! затворите пролаз! На степенице!“ командовао је Бевинак. Међутим, док су се они заморили, тако спустим један чаршав кроз прозор и док су уклонили смеће које су нас раздвајале, Паулина, Тереза, Дифаји и ја, били смо већ изван њиховог домаћаја, а претња „не брините се, ухватићу вас ја понова“ коју чујасмо из даљине, само нам изазиваше расположење; опасност беше прошла.

Решавали смо где ћемо да довршимо ноћ; Тереза и Паулина предлагале су да изађемо пешице ван вароши, у поље, где има кревета за сваког. „Не, не, рече Дифаји, ближе, ближе, код „Сребрног Лафа“, код Бутро-а. Би решено да идемо у овај хотел. Ма да је било у невреме г. Бутро-а нам отвори са особитом љубазношћу. „Баш добро, рече он Дифаји-у, чуо сам да сте примили ваш део од пљачке и паметно сте дошли к мени; имам особитог бордовца. Даме, желе ли штогод? Једну собу са два кревета, тако изгледа?“ У исто доба г. Бутроа са једним свежњем кључева и свећом у руци пође да нас води у собу коју нам је наменио. „Ту сте као код своје куће, неће вас нико узнемиравати, још кад човек чашћава команданта места, старешину марине и управника полиције, знате да се не би усудио.....“ Али, додаде он, госпођа Бутро-а се не шали; морам пазити да јој не кажем да нисте сами, Она је иначе красна али морал! знате морал... кад се тиче њега она не прима разлоге, врло

¹⁾ Месалина, жена цара Клаудија, позната развратница. Пр.

је строга. Жене овде! кад би она и помислила само на то сматрала би да је све пропало, јер и она има девојке! Чудно ми чудо, као да не треба живети са људима... ја сам философ... само под условом да не буде скандала... И кад би га било... сваки се забавља на свој начин; главно је да нема штете ни за кога.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине брусничке, актом својим Бр. 156, пита:

„Овај суд, као претплатник Полицијског Гласника, моли то уредништво за објашњење о томе:

Када је један човек као земљорадник отишао прво у службу средњег практиканта, и у тој служби провео 5—6 година, по том је отпуштен и дошав кући, ступио је у службу општинског писара и сада је деловођа (стекао право то по закону о општинама без полагања испита), да ли он сада има право благодејања § 471. грађанског судског поступка или нема, ово тим пре што има своју земљу, наслеђену од свога оца, коју непрестано обделава поред деловођске службе, па и када се из исте отпусти он одма прионе за земљоделство.

И када би се за њега тражило уверење о његовом главном занимању, које се занимање има узети као главно, а које као споредно.

Ако је могуће да изводи уредништво дати своје објашњење у наредном свом броју“.

— На ово питање одговарамо:

Код нас има двојких општинских писара.

Једни су се стално одали томе послу, и то им је једино занимање и начин издржавања породице, а други се овога посла прихваћају само у својој општини или најдаље у суседној, и то с времена на време, живећи и даље на селу и продужујући земљорадњу, којом су се дотле бавили.

Чим се промене политичке прилике, или настане локална измена општинског часништва, они напуштају посао општинских писара и годинама се не враћају на исти.

Према овоме а по духу § 471. грађ. суд. поступка, они општински писари, којима је писарство стално занимање и начин издржавања, свакако не долазе у ред земљоделаца, нити за њих важи благодејање из поменуте законске одредбе, а они, пак, писари, који се овим послом баве с времена на време, а иначе им је земљоделство стално занимање, морају се убрајати у земљоделце и стајати под заштитом § 471. грађ. суд. поступка.

И у овом истакнутом случају треба дотичног писара сматрати за земљоделца, јер је он то био и пре одласка у службу, а и сада стално ради тај посао, а писарство му је узредно занимање.

Увек, дакле, треба при извршењу пресуде гледати на положај дотичног лица, према коме се извршење чини, јер се код ове професије не може поставити једно са свим стално правило.

II

Суд општине јасеничке, у срезу крајинском, актом својим Бр. 409, пита:

„Извесно лице из ове општине, пресудом овога суда од 22. јануара тек год. Бр. 136, осуђено је да плати своме повериоцу 190 динара главног признаничног дуга, са 6% годишњег интереса, као и 10-67 динара трошкова.

Исто осуђено лице има своју мајку, која има права на удовичко издржавање на имању свога мужа а оца овог осуђеног лица, који у заједници — задрузи живе.

Како осуђени није имао готових новаца да по истој пресуди положи, он је дао у попис непокретно имање, пошто има више од пет дана ораће земље и кућу с плацем од једног дана орања.

По §§ 412, 413 и 414 грађанског закона нема тачног објашњења за овакав случај, него се у законодавном решењу од 6. јуна 1853 г. К.В.М 539. Збор. VII стр. 54, вели, да удовица има права на раван део имања са пунолетним наследницима приликом деобе, а не означава колики део имања има права задржати у овом случају на уживање.

Те према томе да ли је и она дужна сносити овај терет, кад јој се син задужио или не, и може ли имати у оваковом случају важност § 510. грађанског закона.

Да суд не би учинио какву погрешку у овом случају, моли се уредништво за потребно објашњење: да ли је правилно извршен попис или не?“

— На ово питање одговарамо:

По § 413. грађанског закона, удова после смрти свога мужа остаје на имању његовом и ужива га заједно са онима, који су и за живота мужевљева учествовали.

По законодавном решењу од 17. априла 1858. год. ВМ 451, у погледу овога права уживања, удова има прећутну, односно законску хипотеку.

Кад наступи случај, да удова не може живети у заједници са оним наследницима, који су поменути у § 414. грађ. закона, она има права на деобу имања, и то на раван део према броју чланова, који су на имању остали.

Њено право уживања на делу, који њој припада, нити ко може отуђити, нити како ограничити.

Према овоме, ако су на имању о коме је реч, остали само мати и син, као што се из предњег питања да извести, па се син задужио и сада треба вршити наплату из имовине, онда би се прво морало поделити цело имање на два равна дела.

Део удовичин не сме се продавати за дугове синовљеве, а његов може, ако му и после ове поделе остане вишак преко онога што му штити (§ 471. грађ. суд. поступка.

Према стању, дакле, које постане после деобе, има да се цени, да ли је попис правилан или не.

У сваком случају, ако сину не би остајала „наглавица“ после поделе, а суд је већ извршио попис и послао га полицијској власти, онда нека накнадим актом извести полицијску власт о стању ствари.

III

Деловођа општине дринске пита.

„У селу читлуку има удовица, која је иза мужа остала са три кћери: Јованком, Драгињом, и Стајком. Драгиња је умрла а по смрти није оставила иза себе породе; Стајка такођер, умрла је, и по смрти оставила мушко дете, које је умрло после Стајке на 20. дана. Дакле од кћерју остала је само Јованка, а и удова је мати ових јоште жива.

Муж умрле Стајке, тужио је суду ове општине удову Илинку, и тражио, да се припадајући део умрле Стајке од удове наплати у вредности од 98 динара, и за право свога тражења наводи то, што је дете надживело Стајку итд.

Сад настаје питање:

Може ли суд општински осудити удову да своме зету плати на име дела умрле Стајке тражену суму новаца?

Може ли се сматрати да је он на то стекао право зато што је дете Стајкино надживело матер и ако је после 20. дана и оно умрло?

Има ли право муж умрле Стајке у опште тражити овај мираз, и може ли га добити за живота удове, и

Може ли овде бити једини наследник кћер Јованка, јер се и она на суду појавила и ово тражење успорава, — дакле ко је од свију њих у најјачем праву?“

— На ово питање одговарамо:

Ако имање, које се помиње, није лична својина удове, односно матере Стајкине него је остало од оца, онда муж Стајкин има право на њен део, пошто је дете надживело Стајку и било наследник њенога дела, те је сада преко њега овај део припао мужу Стајкином.

IV

Један општински деловођа пита:

Молим уредништво да преко свог листа „Полиц. Гласника“ по могућству у првим наредним бројевима, изволи одговорити на овде учињено питање:

Суд Општине К. био је пре 4 године у заједници као село К. са општином М. па је надлежним путем у год. 1907. образована засебно данашња општина К.

Но у времену када је село К. било у заједници са оп. М., извесни рачунополагачи и наредбодавци, разним неправилним радњама по општинским рачуринама, за неколико година оштетили су касу општ. М. са близу 2.000 динара, зашта су већ све пресуде Гл. Контроле извршене постале.

И сада се од ових рачунополагача и наредбодаваца, од којих је један и из ове општине, тражи ова накнада по наређењу надзорне власти, узимањем у попис њиховог имања итд. а и сами они — осуђени, отплаћују у готову општ. М. ове дужне суме.

Сада настаје питање: Да ли и колика сума треба да припадне и овој општини односно селу К. а које је у том времену

заједно са оп. М. природно повукло ове штете већим прирезом итд.

Којим путем и начином ово треба тражити кад оп. М., примајући ову накнаду, заводи је у своје приходе а не мисли ником ништа дати.

Мислим да на ово општ. М. нема права, да сама сву ову накнаду приграби, јер да је се где оп. М. у том времену обвезала за какав дуг, тада би и ова општина сразмеран део носила, као што такав случај и постоји?"

— На ово питање одговарамо:

Кад је село К., које сада чини засебну општину, било у саставу општине М. кад су учињене проневере, онда је несумњиво и оно сразмерно оштећено плаћањем већег приреза и накнађивањем дефрандираних сума.

Према томе, оно свакако има и право на одговарајући део накнаде.

Општина М. имала би разлога да се сама споразуме са селом К. о подели ове досуде, јер та околност, што је све ово досуђено општ. М. не казује да село К. нема права на накнаду, него то долази отуда, што су рачуни ишли на име општине М.

На случај да се не дође до међусобног споразума, мора се повести редован грађански спор.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Када код општинског часника наступи случај из чл. 32. закона о општинама, са кога не може даље остати на положају општинског часника, онда надзорна власт нема право да сама одлучује о разрешењу његовом од дужности, већ се разрешење може учинити једино на начин предвиђен у чл. 148. одн. чл. 149. истог закона.

Стојан С., председник општине т....., извршним решењем првост. в..... суда од 16. јануара 1912. године № 873 стављен је под поротни суд и у притвор за дело из § 106. у вези § 132. казненог закона.

На основу овога, надзорна власт решењем својим од 17. јануара 1912. год. № 843., а на основу чл. 122, 148 и тач. 3. чл. 121. закона о општинама, одлучила је, да се председник Стојан разреши од дужности председничке, и зато је наредила општинском одбору, да га одмах разреши.

Противу овог решења, председник Стојан изјавио је жалбу Државном Савету, и навео, да решење, поред осталог, не одговара закону и с тога, што надзорна власт није имала права у опште, да доноси овакво решење, већ је према чл. 122. зак. о општинама имала да учини образложени предлог општинском одбору, да га овај уклони, а не да сама власт о томе решава.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази с тога, што је надзорна власт ожалбеним својим решењем сама разрешила жалитеља од дужности, а међутим према пропису чл. 122. закона о

општинама то се могло учинити само на начин, предвиђен у чл. 148. закона о општинама.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решено, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 15. фебруара 1912. године № 986.

Председника и чланове бирачког одбора, кад се избор општинских часника врши после општих општинских избора, бира општински одбор из своје средине, али председник бирачког одбора и у том случају мора бити писмен и имати још и услове за председника општине.

Јанко Ђ., из К.... жалио се Државном Савету противу избора председника за општину к....., који је извршен 12. јан. 1912. год., због тога, што је збору председавао Илија С., који није имао услове за председника бирачког одбора, јер није имао 30 година старости. За доказ овога поднео је крштеницу, из које се види, да ј Илија рођен 27. октобра 1885. год.

Трећи Одсек Државног Савета по размотрењу акта и оцени жалбеног навода и поднетог доказа, нашао је, да овај избор, према пропису чл. 52. а у вези са чл. 105. закона о општинама, не може остати у снази с тога, што је председник бирачког одбора био Илија С., који према изводу из протокола рођених, који је поднет уз жалбу, није на дан избора имао пуних 30 година старости, а из извештаја начелника свеза з..... од 14. фебруара 1912. године. № 1597. види се да је у општинском одбору било одборника, који су имали преко 30. година старости.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решено, да се избор поништи.

Одлука од 22. фебруара 1912. године № 1420.

Кад се варош, варошица или село одвоји од старе општине и оснује нову општину, онда нове општине — како стара са промењеним општинским обимом, тако и ново-образована — бирају свака за себе: председника, кметове и одборнике у року од месец дана по извршеном разгруписавању.

Указом од 31. децембра 1911. године одобрено је решење Народне Скупштине од 17. децембра 1911. године, које гласи: да се село Чукарица одвоји од садање своје општине жарковачке и да за се образује нову општину под именом „општина чукарчка“.

Надзорна власт, саопштавајући овај указ општини жарковачкој, наредила је да се по овоме, у смислу закона, даље поступи.

Одбор општине жарковачке донео је одлуку 14. јануара 1912. год. № 125., да се не врши избор часника општине жарковачке, од које је указом од 31. децембра пр. год. одвојено село Чукарица, пошто општина жарковачка није нова општина, јер је под тим именом и до сада постојала, и што садања управа општине жарковачке није дошла поверењем села Чукарице, чији број гласача није утицао

на резултат избора, јер: 1) село Чукарица, кад је ова управа бирана, није ни постојало. Оно је тек годину дана доцније проглашено за село, а 31. децембра пр. год. за општину; 2) Чукарица, као малено наслеђе, није ни бирало садању управу општине жарковачке, нити је хтело дати ма и једног свог грађанина за часника исте општине, већ су сви општински часници из села Жаркова; и 3) што је, према овоме, јасно, да је општина жарковачка постојала до општих избора, за време ових, и после ових за годину дана, без Чукарице као села, према чему се ни у коме случају не може узети, да је општина жарковачка сад нова општина. Нова је општина само чукарчка општина, за коју административна подела до сада није знала.

Надзорна власт нашао је, да је одлука одбора противна чл. 68. зак. о општинама, јер кад је указом од 31. децембра 1911. године извршено разгруписавање досадање општине жарковачке, коју су сачињавали села Жарково и Чукарица, и тиме образовале две нове општине: жарковачка, коју сада сачињава само село Жарково, и чукарчка, коју сачињава само село Чукарица, то се, по наведеном чл. 68. зак. о општинама, у обема овим новим општинама има извршити нов избор општинске управе. С тога је решењем од 22. јануара 1912 г. № 766, а на основу чл. 152. зак. о општинама, задржала од извршења одборску одлуку.

Одбор општине жарковачке изјавио је жалбу Државном Савету противу овог решења надзорне власти, и у њој навео, да је његова одлука: да се у општини жарковачкој не врши нов избор, правилна и на закону основана, како са разлога у њој изнесених, тако и с ових:

1., што је по све неумесна примена чл. 68. зак. о општинама у овом изузетном случају, који је јединствен, јер насеље Чукарица, које је тако нагло проглашено за село, а по том и за општину, не може реметити оно, што је село Жарково поставило;

2., што одвајањем Чукарице не отпада ни један часник општине жарковачке, а тиме се утврђује, да је општину жарковачку састављало само једно село, село Жарково, а да се за Чукарицу званично није знало, нити је она дала садањој Управи ма и једног гласа;

3., што се с обзиром на ово, као и на то, што није наступио ни један случај из чл. 121. зак. о општинама, у овом случају не може противно чл. 122. 153. истог закона смењивати часништво ради оних, који га нису ни бирали, а противу воље оних који су ово часништво изабрали; и најзад

4. што одвајањем Чукарице није повређен пропис чл. 53. закона о општинама.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је да је решење надзорне власти правилно и на закону основано.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општинама решено, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 23. фебруара 1912. године № 1202.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Један случај умесно примењене казне према општинском председнику и благајнику, што нису у остављеном року (чл. 130. зак. о општинама —) саставили и одбору поднели на претрес општински буџет.

У. Н., председник и Ж. З, благајник општине ч. б..... узети су на одговор, што су општински буџет за 1911. год. послали надзорној власти, ради даљег поступка, тек. 28. децембра 1911. год.

На свом саслушању, председник је изјавио, да не зна ни када треба да се пошаље буџет, нити пак шта по њему има да се ради, јер је неписмен. Све што се тога тиче, поверио је и оставио деловођи, као писменом човеку, према чему треба он и да одговара заједно са благајником.

Благајник на свом саслушању изјавио је, да је још у месецу мају саставио и одбору поднео општински буџет на преглед, и одбор га је усвојио. Тиме је, вели, све по закону учинио, што му је у дужност било стављено. Што буџет није на време послат окружном одбору, није његова кривица, а у колико зна, чини му се, да је буџет послат на време и окружном одбору.

Надзорна власт наша је, да су председник и благајник оваквим својим поступком створили себи кривицу из чл. 157. тач. 2. зак. о општинама, на их је решењем од 9. јануара 1912. год. № 387, на основу чл. 167. о истог закона казнила са по 100 динара.

По изјављеној жалби, III. Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решено, да се жалба одбаца као неумесна.

Одлука од 23. фебруара 1912. године № 1247.

Поданици страних држава немају право гласања на општинском збору, па, према томе, не могу бити бирани ни за општинске часнике.

Сава Б., и остали, са Чукарице, жалили су се Државном Савету противу избора часника за општину чукаричку, који је извршен 31. јануара 1912. године, због ових неправилности:

- 1., што је за кмета изабран Милан Н., који је стран поданик;
- 2., што су на збору гласали многи који су страни поданици;
- 3., што општински суд изузете бираче није изоставио из бирачког списка;
- 4., што је кмет чукарички све радно, само да друге листе не буде на збору; и
- 5., што бирачки одбор није затворио биралиште у 5 часова по подне.

За доказ навода под 1. и 2. поднео је уверење општинског суда.

Трећи Одсек Државног Савета, по размотрењу изборних акта и оцени жалбених навода, нашао је, да се навод жалитеља: да је Милан Н., изабрани кмет општине чукаричке, стран држављанин, — има сматрати као утврђен, пошто се

из извештаја начелника среза врачарског од 25. фебруара 1912. године № 1327. види, да исти Милан није редовним путем прешао у српско поданство, па с тога, према пропису чл. 105., 71., и чл. 32. под I закона о општинама, није могао ни бити биран за општинског часника.

Навод жалитеља, да су на збору гласали неки страни поданици, без вредности је према пропису чл. 153. закона о општинама, пошто њихови гласови нису имали утицаја на резултат избора.

Остали наводи нису ничим утврђени. С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решено: да се избор кмета Милана Н. поништи, а да се жалба, у колико се односи на избор осталих часника, одбаца као неумесна.

Одлука од 2. марта 1912. г. № 1641.

Јос. К. Ст.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Петар Самардиновић, из Грејача, одговара за више крђа, али се налази у бегству.

Он је стар 24—26 година, бркова жуто-смеђих, танких, очију зелених, косе смеђе, обрва смеђих, повећих, нос танког, подужег и мало кукастог. Раста је високог, сувољав, рамена пошироких.

Депеша Управе града Београда Бр. 7464.

Властимир, син Драгољуба **Спасојевића**, трговца из Крајева, проневерио је своје оцу 515 динара, и са Милошем Богдановићем, из Босне, глумцем, побегао незнано куд.

Он је стар 18 година, средњег раста, косе више црномањасте, без бркова, очију смеђих, у одеу грађанском.

Милошев опис непознат је.

Обојицу треба спровести начелнику среза жичког, по депеши његовој Бр. 3516.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издаде, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖЕ СЕ

Жика, син Димитрија **Петровића**, из Ниша, отумарао је незнано куд.

Он је стар 13 година, повисок, у лицу сувољав, плав, очију граорастих.

Треба га спровести родитељима.

Депеша начелства округа нишког Бр. 6190.

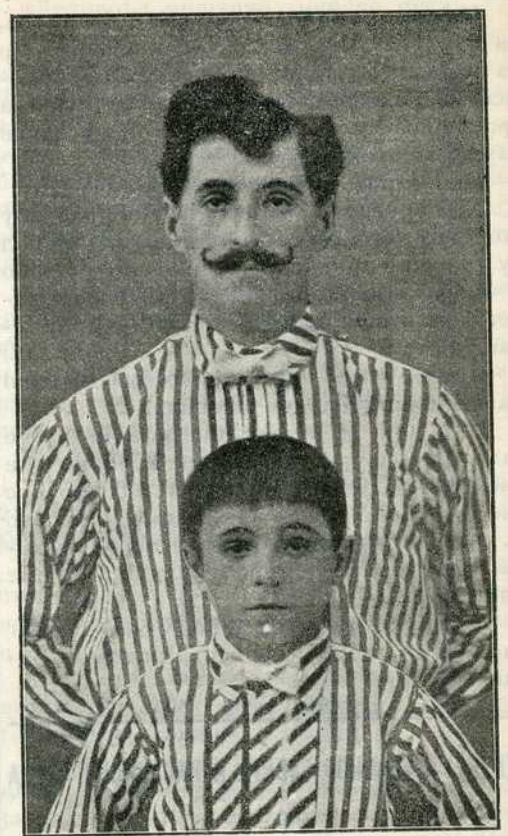
Јаков Гримбер, акробат у циркусу „Бернадо“, који се прошле године, у августу месецу, бавио у Крагујевцу, узео је **Николу**, сина **Милеве Богдановића**, удове, да га учи акробатским вештинама.

Од тога времена па до сада, Милева ништа не зна о својој детету.

Да би се сазнало шта је са овим дететом, и оно вратио матери, потребно је да се про-

нађе Јаков, за кога се држи да још тумара по Србији.

На случај да се Јаков пронађе, али да детета нема уз њега, треба га протоколарино саслушати: где је дете, па да се тај његов исказ

телеграфским путем саопшти начелству округа крагујевачког.

Никола је стар 10 година, средњег раста, у лицу црномањаст, очију црних, косе црне, по лицу изгребан.

Ради лакшег тражења износимо слику и Јаковљеви и Николину.

Акт начелства округа крагујевачког Бр. 5361.

КРАЂЕ СТОКЕ

Радомиру Мирковићу, тежаку из Јездине, украдена је једна кобила длаке мрко-доратасте, по ртеници до сапи са обе стране длаке опалјене, висока 1.50 мет. стара 8 година има кнг „К.“

Депеша начелника среза трнавског Бр. 2915.

Марку Јовановићу, из Ломнице, украдена је једна алатаста кобила, стара 4 године, цвџаста, без жига и роваша.

Депеша начелника среза деспотовачког Бр. 3129.

Миловану Радосављевићу, из Рибара, украдена су два вола. Један је длаке жуто буласте, а други плаво зелене-сиве. Матори су 8—9 година, без роваша, рогова окраћених од чепања.

Депеша начелника среза беличког Бр. 5290.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.